

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai

Nr.
Į 2021-07-01 Nr. (1.1.18E-
22)STAP-399

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – VRM) įvertino Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl 2021–2030 m. plėtros programos valdytojo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos socialinės sutelkties plėtros programos patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kuriuo siūloma Lietuvos Respublikos Vyriausybei patvirtinti 2021–2030 m. plėtros programos valdytojo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos socialinės sutelkties plėtros programą (toliau – Plėtros programa) ir šios programos pagrindimą ir pagal kompetenciją dėl jų teikia pastabas ir pasiūlymus:

1. Plėtros programos pagrindime aprašant 2 problemą – senyvo amžiaus žmonių skurdas ir socialinė atskirtis – nurodoma, kad „nemaža dalis vyresnių nei 65 m. valstybės tarnautojų būtų linkę tęsti darbą valstybės tarnyboje, tačiau to padaryti negali dėl nustatytų amžiaus apribojimų“, ir išnašoje pateikiama nuoroda į Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 9 straipsnio 3 dalį. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nurodytoje dalyje jokie ribojimai dėl amžiaus valstybės tarnautojams nenustatyti – reikalavimas būti ne vyresniam kaip 65 metų valstybės tarnautojams nustatytas minėto įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 3 punkte. Siūlome tikslinti.

2. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 4 straipsnyje patektu Lietuvos respublikos savivaldybių sąrašu, siūlome Plėtros programos pagrindimo 9 puslapyje patikslinti nurodomų savivaldybių pavadinimus, t. y. vietoj Anykščių, Kelmės, Pakruojo savivaldybių turi būti Anykščių *rajono*, Kelmės *rajono*, Pakruojo *rajono* savivaldybės.

3. Atkreipiame dėmesį, kad Plėtros programos pagrindimo 3.1.2 papunktyje du kartus kartojasi tas pats tekstas.

4. Sutelkties plėtros programos pagrindimo 4.2 papunktyje („Neužtikrinama pagalba nukentėjusiems nuo diskriminacijos ar neapykantos incidentų“) teigiama, kad Lietuvoje neegzistuoja mechanizmai, kurie užtikrintų pagalbą nukentėjusiems nuo diskriminacijos bei neapykantos

incidentų. Manome, kad, atsižvelgiant į tai, kad 2021 m. kovo 1 d. įsigaliojo Pagalbos nuo nusikalstamos veikos nukentėjusiems asmenims įstatymas, toks teiginys tikslintinas (pavyzdžiui, į „Lietuvoje trūksta tinkamos pagalbos ir atstovavimo nukentėjusiems nuo diskriminacijos ar neapykantos incidentų“).

5. Pažymėtina, kad, Plėtros programos pagrindimo 4.5.1.1 papunktyje aprašant problemos priežastį, nėra užbaigtas teiginys „Dėl to pasitaiko atvejų, kad priimtas teisės aktas negali pasiekti“, dėl ko lieka neaiški jo prasmė ir turinys. Siūlome tikslinti.

6. Plėtros programos pagrindimo 4.5.3.1 papunktyje vietoje žodžių „savivaldybių darbuotojai“ siūlome rašyti „savivaldybių *administracijų* darbuotojai“.

7. Plėtros programos pagrindimo 4.7 papunktyje („Fragmentuota pabėgėlių ir trečiųjų šalių piliečių socialinės integracijos sistema“) neteisingai teigiama, kad nuo 2017 m. Lietuvoje nuosekliai daugėja trečiųjų šalių piliečių, kurie į šalį atvyksta kaip prieglobsčio prašytojai ar yra perkeliami kaip pabėgėliai pagal Europos Sąjungos tarptautines programas, nes toliau analizės 4.7 papunktyje nurodyti skaičiai parodo bendrą Lietuvoje gyvenančių užsieniečių skaičiaus augimą. Taip pat neaiškus vartojamos sąvokos „pabėgėlis“ turinys. Siūlome pabrauktą sakinio dalį išbraukti.

Be to, nurodant pagrindines priežastis, lemiančias pabėgėlių ir trečiųjų šalių piliečių socialinės integracijos sistemos efektyvumo stoką, ir kaip vieną priežasčių įvardijant tarpinstitucinio bendradarbiavimo trūkumą, 4.7.1. papunktyje skliausteliuose neaišku kodėl yra nurodyta VRM. Siūlome išbraukti. Atkreipiame dėmesį, kad ši pastaba jau buvo teikta VRM 2021-05-19 raštu Nr. 1D-2849.

8. Plėtros programos pagrindimo 4.7 papunktyje „Fragmentuota pabėgėlių ir trečiųjų šalių piliečių socialinės integracijos sistema“ yra įvardinama kaip viena iš socialinės atskirties dėl diskriminacijos priežasčių. Visgi, atliekant analizę, nėra nagrinėjama pastaroji nelegalių migrantų krizė, jos galimos pasekmės socialinei politikai, o pati priežastis (dėstant problemos priežastis prioriteto tvarka) yra nurodoma paskutinė, t. y. mažiausiai svarbi. Siūlome aktualizuoti pateikiamą informaciją ir išvadas, o pagal tai įvertinti, ar, iš esmės pasikeitus nelegalių migrantų ir prieglobsčio prašančių asmenų srautams (ir jų kilmės šalims), suplanuota pažangos priemonė „Plėtoti užsieniečių integracijos sistemą“ bus pakankama. Taip pat prašome įvertinti, ar, šalinant problemos priežastį, reikės dalyvauti ir savivaldybėms, nes šiuo metu minėta problemos priežastis nėra priskirta prie šalinamų įgyvendinant regioninę pažangos priemonę, nors *de facto* savivaldybės jau yra įtrauktos į jos sprendimą.

9. Nėra aiškus VRM vaidmuo įgyvendinant Plėtros programos 09-003-02-02-07 priemonę „Plėtoti užsieniečių integracijos sistemą“, nes pagal kompetenciją VRM nevykdo užsieniečių integracijos. Siūlytume VRM išbraukti iš dalyvaujančių įgyvendinant šią priemonę institucijų sąrašo.

10. Plėtros programos 09-003-02-02-06 (PP) priemonės „Įgyvendinti lygių galimybių, lyčių lygybės principus“ rodiklis „Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose, skatinančiose moterų ir vyrų lygybę bei apsaugą nuo smurto artimoje aplinkoje, įgijo kompetencijų, dalis (proc.)*“ sutampa su 09-003-02-02-08 (PP) priemonės „Plėtoti efektyvios prevencijos ir pagalbos smurto artimoje aplinkoje sistemą“ rodikliu, tačiau pradinė reikšmė „0“ nurodyta skirtingų metų – atitinkamai, 2021 ir 2020. Siūlome vienodinti.

11. Dėl Plėtros programos 09-003-02-02-08 (PP) priemonės „Plėtoti efektyvios prevencijos ir pagalbos smurto artimoje aplinkoje sistemą“ išlieka aktuali pastaba, kad vis dar pasigendama rodiklių, susijusių būtent su pagalbos ir paslaugų teikimu nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjusiems asmenims bei asmenims, siekiantiems atsisakyti smurtinio elgesio, sistemos tobulinimo.

12. Atkreipiame dėmesį, kad Plėtros programos projekte nurodoma 09-003-02-02-11 (RE) priemonė „Sumažinti pažeidžiamų visuomenės grupių gerovės teritorinius skirtumus (prisidedama prie 1 problemos 1.1 priežasties, 2 problemos 2.2 priežasties, 3 problemos 3.2 priežasties, 6 problemos 6.4 – 6.6 priežasčių, 7 problemos 7.2 – 7.3 priežasčių šalinimo)“ yra regioninė pažangos priemonė. Siūlome tai nurodyti, pateikiant tokią formuluotę: „Sumažinti pažeidžiamų visuomenės grupių gerovės teritorinius skirtumus (regioninė pažangos priemonė, kuria prisidedama prie 1 problemos 1.1 priežasties, 2 problemos 2.2 priežasties, 3 problemos 3.2 priežasties, 6 problemos 6.4–6.6 priežasčių, 7 problemos 7.2–7.3 priežasčių šalinimo)“.

13. Nėra atsižvelgta į VRM teiktą pastabą dėl Plėtros programos projekte numatytos 09-003-02-07-14(PP) priemonės „Sudaryti sąlygas kokybiškai formuoti NVO politiką“ vykdyme dalyvaujančių institucijų sąrašo tikslinimo, išbraukiant iš jo VRM. Atsižvelgdami į tai, kad nevyriausybinių organizacijų politikos formavimas nėra susijęs su VRM kompetencijos sritimi, pakartotinai siūlytume VRM išbraukti iš dalyvaujančių įgyvendinant šią priemonę institucijų sąrašo.

14. Atkreipiame dėmesį į Plėtros programos projekto dalyje, skirtoje NPP 2.7 uždaviniui „Stiprinti socialinio aktyvumo ir socialinės atsakomybės nuostatas visuomenėje bei bendruomeniškumą“, nurodytas dvi problemas ir jų priežastis:

1 problema – „Silpnas visuomenės socialinis aktyvumas, dalyvavimas bendruomeninėse veiklose ir sprendimų priėmimo procesuose“ ir šios problemos priežastys „1.1. Gyventojai nejaučia turintys galią daryti įtaką priimant valstybei svarbius sprendimus“ ir „1.3. Valstybės institucijų ir įstaigų darbuotojams trūksta žinių ir gebėjimų efektyviai ir patraukliai įtraukti piliečius į sprendimų priėmimo procesus ir duomenų, kurie įgalintų formuoti efektyvias politikos priemones bendradarbiaujant su nevyriausybiniomis organizacijomis (toliau – NVO)“. Šiai problemai spręsti ir priežastims šalinti viena iš pasiūlytų priemonių suformuluota taip: „1. Stiprinti visuomenės ir NVO dalyvavimą sprendimų priėmimo procesuose“.

2 problema – „Silpnos pilietinės visuomenės organizacijos: dažna darbuotojų kaita, trūksta lyderių, trūksta darbo su savanoriais, organizacinio planavimo, atstovavimo (advokacijos) įgūdžių“ ir šios problemos priežastis „2.2. PVO (pilietinės visuomeninės organizacijos) silpnai įtraukiamos į viešųjų paslaugų teikimą“. Šiai problemai spręsti ir priežastims šalinti viena iš pasiūlytų priemonių suformuluota taip: „2. Vystyti NVO įgalinimo teikti socialinės srities viešąsias paslaugas modelį“.

Panašiai į šias paminėtas problemas, jų priežastis ir siūlomas priemonės yra suformuluotos ir kai kurios į VRM rengiamą Viešojo valdymo tobulinimo programos projektą įtrauktos problemos, jų priežastys ir joms šalinti siūlomos priemonės. Dalyje, skirtoje NPP 8.5 uždaviniui „Tobulinti viešojo valdymo sistemą, didinti jos efektyvumą ir atvirumą“, nurodyta 4 problema „Trūksta viešojo valdymo procesų atvirumo ir aktyvesnio visuomenės dalyvavimo viešojo valdymo procesuose“ ir šios problemos priežastys: „4.1. Stokojama kryptingo atviro valdymo iniciatyvų įgyvendinimo

instituciniu lygmeniu, atskirose viešosios politikos srityse ir valdžios šakose“, „4.2. Viešajame valdyme trūksta visuomenės įtraukimo į sprendimų priėmimą kultūros“ ir „4.3. Maža visuomenės motyvacija dalyvauti viešojo valdymo procesuose“. Šiai problemai spręsti ir priežastims šalinti pasiūlytos 2 priemonės: „1. Sprendimų priėmimo viešajame valdyme procesų tobulinimas ir viešojo valdymo atvirumo didinimas“ ir „2. Padidinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą“. Dalyje, skirtoje NPP 8.7 uždaviniui „Gerinti viešojo valdymo institucijų teikiamų paslaugų kokybę, didinti jų prieinamumą ir patrauklumą“, nurodyta 3 problema „Nevyriausybinių organizacijų neįtraukiamos į viešųjų paslaugų teikimą“ ir šios problemos priežastys: „3.1. NVO gebėjimų ir pasirengimo nuolat teikti paslaugas trūkumas“, „3.3. Nenustatytos objektyvios sąlygos, kurioms esant viešųjų paslaugų tekimas turi būti perduodamas nevyriausybiniam sektoriui“, „3.4. Viešosios valdžios (vietos savivaldos) valios perduoti paslaugų teikimą NVO trūkumas“. Šiai problemai spręsti ir priežastims šalinti numatyta priemonė „Viešojo sektoriaus įstaigų teikiamų administracinių ir viešųjų paslaugų tobulinimas“.

Atsižvelgdami į tai, manome, kad kyla rizika, jog bus dubliuojamos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Plėtros programoje ir VRM rengiamoje Viešojo valdymo tobulinimo plėtros programoje numatomos priemonės. Remdamiesi Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo 4 straipsnio 1 punkte įtvirtintu strateginio valdymo sistemos darnumo ir integralumo principu, siūlome tarpusavyje suderinti šių plėtros programų nuostatas, atitinkamai patikslinant Plėtros programoje nurodomų problemų ir priežasčių formuluotes, kad būtų aiškiai atskirti šių dviejų plėtros programų objektai, arba į Plėtros programos ir jos pagrindimo tekstus įtraukti atitinkamas tarpusavyje suderintas nuorodas, nurodančias apie šių plėtros programų tarpusavio sąsajas.

Vidaus reikalų viceministrė

Sigita Ščajevienė

S. Mitalauskas, tel. (8 5) 271 7143, el. p. sigitas.mitalauskas@vrm.lt
 V. Vaškelis, tel. (8 5) 271 8274, el. p. virginijus.vaskelis@vrm.lt
 L. Bučienė, tel. (8 5) 271 8322, el. p. lina.buciene@vrm.lt
 G. Valiulis, tel. (8 5) 271 7070, el. p. gintaras.valiulis@vrm.lt
 A. Valickas, tel. (8 5) 271 8595, el. p. andrius.valickas@vrm.lt